

2020RGW87

DATUM	15-5-2020
AAN	Commissie RGW
VAN	Rob van Muilekom
DOORKIESNUMMER	06-22965161 / 06-53753325
ONDERWERP	Stand van zaken Vitale wijkenaanpak (Regio Deal U16 en Amersfoort)
BIJLAGE	Geen

Inleiding

Het Rijk heeft eind 2019 de derde tranche van de Regio Envelop opengesteld voor voorstellen uit de regio. Met de zogenaamde Regio Deals wil het Rijk de eigen kracht van een gebied benutten en deze in partnerschap helpen versterken. De provincie Utrecht heeft samen met de gemeenten Utrecht, Nieuwegein en Zeist een voorstel gedaan voor verbetering van de brede welvaart van de wijken Overvecht in Utrecht, Batau in Nieuwegein en Vollenhove in Zeist. De brede welvaart gaat over thema's als kwaliteit van leven, werken, wonen, veiligheid, onderwijs, ondernemen en recreëren.

Over dit voorstel hebben Gedeputeerde Staten u geïnformeerd op 19 november 2019. Op 8 januari 2020 is de Statenbrief Regio Deal U16 Vitale Wijken besproken in de commissie RGW. Toegezegd is toen om u tussentijds een update te geven met betrekking tot de uitwerking van de Regio Deal U16 Vitale Wijken. Inmiddels is het door ons ingediende voorstel gehonoreerd door het Rijk en wordt er hard gewerkt aan een gezamenlijke overeenkomst. Doel is om nog voor de zomer hierover uw Staten te laten besluiten. Aangezien de uitgewerkte regiodeal met de in te zetten cofinanciering van de betrokken Utrechtse overheden uiterlijk begin september dient te zijn ingediend, is besluitvorming juli 2020 in Provinciale staten gepland.

De provincie streeft naar een provincie brede vitale wijkenaanpak. Vanuit deze ambitie wordt er zoals u weet naast het U16 spoor ook gewerkt aan een spoor met de gemeente Amersfoort. Dit spoor richt zich op de wijk Soesterkwartier/Langs Eem en Spoor.

Via deze memo wil ik u graag informeren over de stand van zaken en het vervolg proces. Gezien de huidige omstandigheden met betrekking tot COVID-19 en de impact die het virus heeft op deze vitale wijken -onder andere toename van sociaal isolement, GGZ-problematiek en armoede- is het belang om snel te starten met de daadwerkelijk uitvoering alleen maar toegenomen.

Achtergrond

Vanuit de vorige tranches participeert de provincie reeds in de Regio Deal Food Valley en Regio Deal bodemdaling Groene hart. Dit zijn Regio Deals georiënteerd op het landelijk gebied. De Regio Deal U16 Vitale Wijken gaat meer over uitdagingen in het stedelijk gebied op het gebied van sociaal-economische ontwikkeling, leefbaarheid, gezondheid en duurzaamheid. In overleg met de regio U16 is gekozen om daarbij te focussen op de wijken Overvecht in Utrecht, Batau in Nieuwegein en Vollenhove in Zeist. Met de wijk Soesterkwartier/Langs Eem en Spoor in Amersfoort erbij wordt de vitale wijkenaanpak in vier wijken uitgerold. Voor deze focus is gekozen omdat in deze wijken de grootste urgentie aanwezig is en op deze manier de beschikbare middelen gericht ingezet kunnen worden

Belangrijk aandachtspunt is dat er een goede monitoring plaatsvindt van toegepaste interventies waar lering uitgetrokken kan worden voor toepassing in andere wijken in de provincie Utrecht. Naast de betrokken gemeenten Utrecht, Nieuwegein, Zeist en Amersfoort zijn daarom ook het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), de GGD Regio Utrecht en de Universiteit Utrecht (UU) aangehaakt. Zij zullen onder andere de resultaten van de wijkaanpak op de verschillende pijlers monitoren en de ervaringen en geleerde lessen ophalen. Tevens zijn verschillende organisaties en groepen specifiek uit de verschillende wijken betrokken. Het gaat hierbij

onder andere om gezondheidsorganisaties, maatschappelijke organisaties, woningbouwcorporaties, ontwikkelaars en bewonersorganisaties.

Tenslotte is de aanpak bedoeld als vliegwiel: investeringen in de verbetering van de vitaliteit van de wijken, waarbij succes wordt geboekt als langdurig, integraal en dwars door alle bestuurslagen heen samengewerkt wordt aan deze wijken. Door als overheid te investeren in deze wijken worden bovendien private investeringen in de wijken en aanpalende gebieden uitgelokt.

Stand van zaken uitwerking Vitale Wijken aanpak

De propositie voor de vitale wijkenaanpak van de provincie samen met U16 is begin dit jaar gehonoreerd door het Rijk. Op dit moment wordt door de verschillende partijen gewerkt aan de uitwerking van deze deal tot een overeenkomst. Tegelijkertijd wordt het spoor met Amersfoort verder vormgegeven en de monitoring wordt voor beide sporen nadrukkelijk in gezamenlijkheid opgezet. Inhoudelijk vindt er een verdiepingsslag plaats op de uitwerking van een aantal thema's voor de wijken. Het betreft hier de volgende vijf thema's:

1. Gezondheid; levensverwachting en goed ervaren gezondheid ligt in de vitale wijken lager.
2. Onderwijs; er is sprake van meer (taal)achterstand op jonge leeftijd en er is sprake van een groter tekort aan docenten.
3. Participatie en armoede; stapeling van problemen, zoals werkloosheid, lage inkomens, schuldenproblematiek en eenzaamheid.
4. Veiligheid en ondermijning; door gebrek aan kansen en dragend vermogen is sprake van meer criminaliteit en overlast.
5. Wonen, gezonde leefomgeving, duurzaamheid & groen; verbeteren van het woonklimaat door verbeteren van de woningen, aantrekkelijke en veilige buitenruimte en voorzieningen.

Voor alle vier de wijken wordt naast een ambitie, doel en gewenst resultaat een aanpak geformuleerd waarin per thema verschillende maatregelen worden uitgewerkt. Inmiddels ligt er voor zowel het U16 als het Amersfoortse deel een conceptovereenkomst en zijn partijen bezig deze overeenkomsten verder uit te werken, zodat deze zo mogelijk nog voor het zomerreces ondertekend kunnen worden.

Rol van de provincie

Belangrijkste reden voor de provincie om een rol te pakken in deze vitale wijken aanpak, is dat verschillende doelstellingen van de provincie op verschillende thema's samen komen in een gebiedsgerichte aanpak en in nauwe samenwerking met relevante partners. Belangrijke thema's voor de provincie die een rol spelen in de vitale wijken aanpak zijn:

1. Gezonde leefomgeving en leefbaarheid
2. Sociale agenda
3. Duurzaamheid
4. Circulariteit
5. Wonen
6. Bereikbaarheid en verkeersveiligheid.

Door actief deel te nemen aan deze vitale wijken aanpak versterkt de provincie de sociaal-economische positie van de regio, kan zij leren welke maatregelen binnen de wijken effectief blijken en kan zij de opgedane kennis en kunde inzetten om haar eigen programma's te verbeteren en te delen met de overige gemeenten in de provincie. Ook worden randvoorwaarden gecreëerd om andere doelen te bereiken, zoals bijvoorbeeld toekomstbestendige woningbouw.

Vanwege de steeds complexere en meer integrale vraagstukken wordt samenwerking met het Rijk, gemeenten en andere partijen ook steeds crucialer. Dat betekent dat we niet altijd zelf aan de knoppen draaien, maar afhankelijk zijn van partners. Dit is een relatief nieuwe manier van interbestuurlijk samenwerken die aansluit bij de gebiedsgerichte aanpak die de provincie voor ogen heeft en die onder andere verwoord is in de Omgevingsvisie. Voor het vervolg zijn monitoring en kennisdeling van de aanpak cruciaal, samen met een goede gezamenlijke governance zodat duidelijk is hoe de verantwoording loopt en hoe er gestuurd wordt.

Governance

Voor wat betreft de governance is met u gedeeld dat er aan gedacht wordt om twee separate regionale stuurgroepen in te richten. Ten behoeve van de uitwisseling en borging van geleerde lessen uit gehele vitale wijken aanpak wordt ook gedacht aan een overkoepelend bestuurlijk beraad tussen de provincie en betrokken gemeenten. Daaronder hangen verschillende ambtelijke werkgroepen. Deze governance wordt nog verder uitgewerkt en ook wordt nog bekeken in hoeverre er aangesloten kan worden bij bestaande governance-structuren. Belangrijk is dat de betrokken bestuurslagen allemaal verantwoordelijk blijven voor hun eigen besluitvorming. Er moet dus goed gekeken worden hoe de verantwoordelijkheid in de besluitvorming samenhangt met de wens om meer integraal en gebiedsgericht te werken.

Financiën

Het Rijk heeft voor de Regio Deal U16 een cofinanciering toegezegd van € 15 miljoen. Dit is minder dan het verwachte bedrag van € 25 miljoen. Uitgewerkt wordt nog wat deze lagere toezegging voor impact heeft op de bijdragen van de gemeenten en op die van ons. Voorwaarde van het Rijk is dat de cofinanciering minimaal gelijk is aan de rijksbijdrage. In de eerder door GS verstuurde brief, hebben wij de intentie uitgesproken in totaal maximaal € 9 miljoen euro beschikbaar te willen stellen voor de vitale wijken aanpak. De definitieve financiën worden nog ter besluitvorming aan u voorgelegd.

Vervolgproces

Ik vind het belangrijk om uw Staten goed mee te nemen in de uitwerking van deze vitale wijken aanpak, ook in opmaat naar de uiteindelijke besluitvorming. Daarom wil ik voorstellen om eind mei een digitale informatiesessie te organiseren waarin u uitgebreider wordt meegenomen in de voorgenomen aanpak. Over het exacte moment ben ik nog in overleg met de griffie. Bedoeling is om in de sessie nader in te gaan op de aanpak voor de verschillende wijken en op welke manier de per thema geformuleerde maatregelen bijdragen aan het hoofddoel: het verbeteren van de brede welvaart. Tevens geven wij u meer informatie over de governance en sturing.

De planning is om de besluitvorming van de aanpak met u te bespreken in de commissie RGW van 17 juni, om hier vervolgens op 8 juli in Provinciale Staten over te kunnen besluiten. De ondertekening van de overeenkomst met het Rijk van de Regio Deal U16 Vitale Wijken staat gepland direct voor het zomerreces. Na ondertekening zal ik u informeren over de definitieve tekst van de overeenkomst. De bedoeling is dat het spoor met de gemeente Amersfoort zoveel mogelijk gelijk oploopt en de daarbij horende overeenkomst ook voor het zomerreces ondertekend zal worden.